BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea 8 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 8 Pagini Nr. 52 Marți 22 Februarie 1938 P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. C-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni. Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU NO. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

O dispoziție bună

Una dintre asigurările date țării de guvernul actual, este aceea că nu se vor mai numi în funcțiuni publice persoane recrutate din familiile miniștrilor.

Este o renunțare la un năravvechiu.

Opinia publică a luat act de acest legământ și așteaptă să-l vadă respectat cu sinceritate și fără excepții.

Deși deprinsă cu abuzurile săvârșite vreme îndelungată în acest domeniu, ea a rămas totuși uimită când, sub precedentul guvern, fusese încredințate unele prefecturi copiilor șefilor de organizații politice, fără vârsta legală și fără nici o pregătire.

Este de dorit ca această hotărâre să fie interpretată în înțelesul cel mai larg al noțiunii de rudenie.

Însuși faptul că s'a simțit nevoe de un asemenea angajament, luat chiar din vârful piramidei administrative, arată cât s'a abuzat până acum de preferința rudelor în paguba administrației generale.

Năravcu multe neajunsuri.

Astfel, mai totdeauna titularii sunt inferiori posturilor încredințate. De aci, lipsă de prestigiu al autorității și sterilitate în funcțiune.

Demoralizare pentru elementele valoroase, înlăturate sau, în cazul cel mai bun pentru ele, puse sub ordinele celor favorizate.

Nesfârșite abuzuri datorite toleranței și inexistenței sancțiunilor.

Nu mai vorbim de neajunsurile pe care chiar cei ce își numesc rudele în locuri nemeritate le suferă adesea din cauza eclipselor de capacitate, de onestitate, sau de amândouă, ale celor numiți fără aptitudini profesionale și fără garanții morale.

Socotim însă că această idee oportună ar trebui să fie extinsă și în alte direcții.

Cine nu știe și cine nu condamnă sistemul ereditații universitare, grație căruia, prin concesiuni reciproce, multe catedre trec dela părinți la copii, sau dela socrii la gineri?

Nu există oare servicii publice, unde părinții și copiii, sau rude de alte categorii, mai totdeauna fără pregătirea necesară, funcționează în detrimentul atribuțiunilor încredințate îngăduindu-și deficite de activitate și disciplină, exemplaritate rea pentru ceilalți funcționari?

O incursiune în toate autoritățile și în toate serviciile publice ar descoperi proporțiile îngrijorătoare ale acestei anomalii.

Ne întrebăm, dece restricțiunile prevăzute în magistratură din acest punct de vedere, n'ar fi aplicate și în celelalte ramuri publice?

Desigur însă, pe cât de oportună este această hotărâre, pe atât de mare ar fi dezamăgirea opiniei publice, dacă ea ar cădea în desuetudine sau dacă n'ar fi aplicată fără nicio excepție.

Date statistice false

Intr'o voluminoasă lucrare tipărită cu cheltuiala Băncii Naționale a României sub titlul: „Contribuțiuni la problema reorganizării creditului în România", găsim în anexa XIX și o statistică etnografică a României (1930) cu repartizarea locuitorilor, după origina etnică, pe provincii istorice și orașe. Noi am dovedit că datele recensământului ce s'a efectuat în 1930, atât cu privire la numărul locuitorilor României Mari, cât mai cu seamă la repartizarea lor după originea etnică, nu corespund realității.

Erorile și falsurile acelui recensământ es și mai în evidență, din unele date statistice reproduse în menționata publicație patronată de Banca Națională a României.

Astfel, în tabelul orașelor principale din țară cu peste 40.000. loc., se arată în cifre cum sunt repartizați locuitorii lor pe naționalități.

Să luăm de ex. orașul Timișoara. Iată ce date statistice găsim în volumul „Contribuții la problema creditului în România":

„TIMIȘOARA: 21.000 Români; 6.000 Evrei; 23.000 Unguri; 37.000 Germani; 4.000 alte naționalități. Total: 91 mii loc.".

Dacă consultăm acum publicațiunea Institutului social din Timișoara: „Revista Institutului social Banat-Crișana" (Anul IV, nr. 16, 1936), într'un studiu documentat al prof. C. Stoicănescu, asupra populației orașului Timișoara, iată situația numerică a locuitorilor, repartizați pe naționalități în anii 1932 și 1935:

„ANUL 1932: 23.740 Români; 29.926 Germani; 23.709 Maghiari; 9.640 Evrei; 4945 alții. Total 91.960 loc.

ANUL 1935: 25.726 Români; 24.790 Germani; 25.236 Maghiari; 12.543 Evrei și 4.831 alții. Total: 93.126 loc.".

Remarcați salturile cifrelor: pe când în statistica publicată în volumul „Contribuțiuni la problema creditului în România" sunt trecuți numai 6.000 evrei, după statistica Institutului social Banat-Timișoara, numărul lor a fost de 9.640 în 1932 și 12.543 în 1935!

Notăm apoi, că după recensământul oficial maghiar din 1910, pe confesiuni, au fost în acel an, în orașul Timișoara, 6.647 evrei!

Aceeaș cifră o găsim și în monitorul maghiar al acestui oraș din 1911: „Városy Közlöny".

Cum se explică faptul, că într'o publicațiune tipărită cu cheltuiala Băncii Naționale, cum este aceea apărută recent, se înregistrează un număr mai mic de evrei, în orașul Timișoara, de cât cel constatat de unguri în 1910, prin recensământul lor, — care nici acesta nu s'a făcut în condiții obiective?

Nici cifrele privitoare la celelalte naționalități, din această publicațiune, nu corespund realității.

Așa sunt înregistrați 37.000 de Germani în Timișoara, — ceeace ar însemna că numărul lor este în creștere dela 1910 încoace, când, din potrivă, numărul lor este în scădere.

Citâm din „Revista Institutului Social Banat-Timișoara": *„Germanii, singuri, sunt tr'o descreștere surprinzătoare. In anul 1900, în Timișoara, erau 29.614; în 1910 au fost 31.644; în anul 1932 după recensământ, 29.926; în 1935 scad la 25.710".*

Când s'a făcut dovada că datele recensământului din 1930 sunt departe de a corespunde realității și când cele privitoare la repartizarea populației, după originea etnică, ignorează pe secui, în favoarea maghiarilor și dau un număr foarte mic de evrei, ar fi de dorit să nu mai fie folosite în publicațiunile destinate să servească material documentar celor ce au interesul să le exploateze împotriva noastră. Aceeaș observație avem de făcut și în privința repartiției meseriașilor, industriașilor și lucrătorilor din țară (români, minoritari și străini), care nici ea nu se bazează pe date riguros exacte.

Cele mai inalte clădiri de locuit in Franța

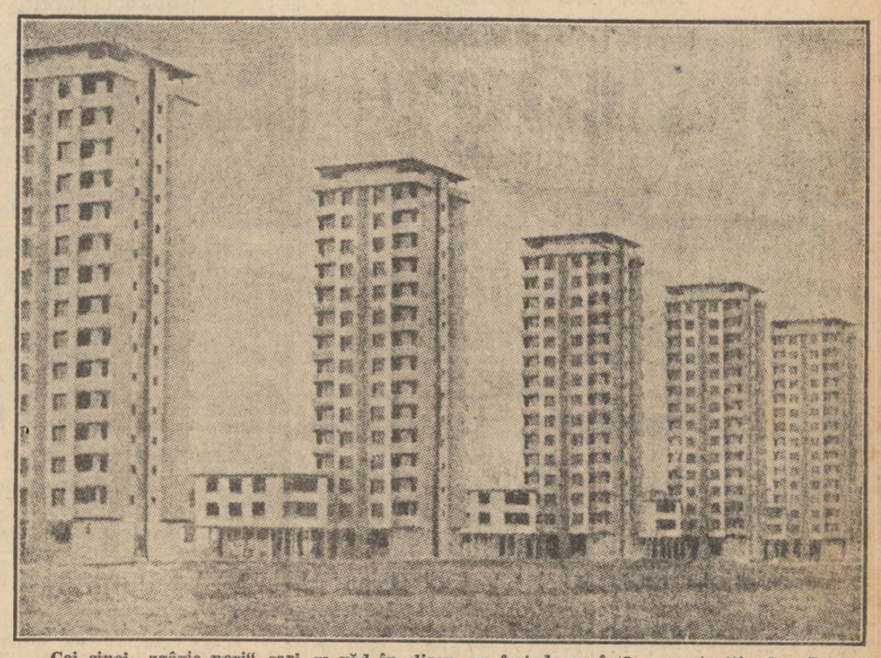

Cei cinci „zgârie-nori" cari se văd în clișeu, au fost de curând construiți la Drancy (Franța) și sunt destinați să adăpostească trupele de guarzi republicani. Având fiecare câte 15 caturi și înălțimea totală de 55 metri, sunt socotiți ca fiind cele mai înalte construcțiuni pentru locuit din Franța.

PEDEAPSA CU MOARTE

Comentând săptămânile trecute sentințele de achitare ale juraților în materie de crime așa zise pasionale, noi amintiam că într'o societate organizată nimeni n'are dreptul să-și facă judecată singur și, mai ales, nu ai dreptul, tu om, să pui capăt existenții altui om.

Colectivitatea însăși nu merge cu sancțiunea, nici față de cel mai mare și mai înrăit criminal, până la a-i suprima mizerabila lui existență.

Sunt multe state cari nu admit pedeapsa cu moarte drept sancțiune aplicată celor mai rău năravîți ucigași, tocmai pentru motivul că justiția omenească poate să scape o sută de vinovați decât să suprime un nevinovat.

Marele avocat d. de Moro-Giaferi pledează în „Marianne" contra pedepsei cu moarte amintind fraza celebră a lui Victor Hugo: „Pedeapsa ireparabilă presupune un judecător infailibil" (care nu greșește niciodată).

Cum se știe, în Franța există pedeapsa cu moarte și de aceia d. de Moro-Giaferi sugerează idea ca, înainte de darea sentinței, să li se arate juraților galeria în care sunt afișate edictele de reabilitare ale condamnaților cari au plătit cu viața o eroare a justiției.

In acelaș număr al revistei franceze sus pomenite își exprimă părerile sale pentru pedeapsa cu moarte, d. Mornet, consilier la Curtea de casație.

D-sa spune că depeasa cu moarte este singura sancțiune care face pe om să nu devie asasin, iar în ce privește eroarea judiciară argumentul era valabil—spune d-sa — în secolul trecut, când viața oamenilor nu era atât de prețuită.

După d. Mornet sistemul din Belgia, izolarea în totală tăcere, este mult mai înspăimântător decât pedeapsa capitală.

In toate țările lumii, discuțiile pro și contra în această materie au fost interminabile, dar din ele răsar concluziile netede că totul depinde dela un popor la altul, dela o mentalitate la alta și că în statele unde se aplică pedeapsa supremă, criminalitatea nu a dispărut, și în multe țări ea nu a fost nici măcar diminuată.

Ar trebui deci, cum spunea Victor Hugo, să găsim întâi judecătorul ori judecătorii, atât de bine înzestrați și atât de clar-văzători în cât să nu se înșele niciodată, și niciodată să nu greșească, spre a da societății dreptul ca, apărându-se, să suprime viața elementelor pe care justiția infailibilă le socotește dăunătoare colectivității.

VION

Votul universal

de CONST. GAROFLID

Când votul a însemnat dreptul egal pentru toți cetățenii, fără deosebire, de a-și alege conducătorii, era firesc ca în luptele politice simpatia celor mulți să fie căutată. De atunci programele politice arată tot mai mult preocuparea partidelor pentru satisfacerea interesului mulțimei.

Numărul conduce azi politica. Dacă această politică s'ar mărgini la înfăptuirea binelui general, fără știrbirea dreptului legitim al celorlalte clase și fără turburarea ordinei economice, n'ar fi nimic de zis. Din potrivă. Dar lupta nu alege. Pentru a capta voința maselor promisiunile electorale întrec de multe ori putința de realizare. Problemele sociale pe care dorința de reușită a partidelor politice le pune în discuție înainte ca soluția lor să fie pregătită de timp, dă prilej la nemulțumiri căci nasc speranțe pe care realitatea nu le poate înfăptui, sau odată înfăptuite nu le poate menține.

Viața este o luptă, ni,meni nu poate birui dacă nu-și desvoltă calitățile morale necesare pentru izbândă: muncă, perseverență, cumpătare. Ridicarea materială prea repede a indivizilor ca și a maselor nu e totdeauna un bine dacă nu e însoțită și de o ridicare sufletească.

Instrumentul de producție câștigat nu prin calități proprii, ci prin votul politic de multe ori nu folosește. Imbunătățirea soartei masselor nu urmează neapărat dacă mijloacele de producție pe care cei mulți le-a căpătat prin lege nu produc aceleași valori economice pe care le dădeau atunci când aparțineau vechilor stăpâni. Urmarea reformelor pripite rezultate din licitația electorală este de multe ori un regres, adică o înrăutățire a vieții muncitorilor.

Dacă bunăoară, la noi, împroprietărirea nu se făcea cu iuțeala cunoscută și dacă politica ne-ar fi îngăduit să urmărim educația tehnică și alegerea proprietarilor noui, nu am fi constatat azi scăderea producției agricole care turbură economia țării și nici înfometarea cronică a multor regiuni. Improprietărirea astfel cum s'a făcut se datorește numai agitației politice și nerăbdării partidelor de a-și menține sau mări popularitatea.

Sub domnia colegiilor censitare, care rezolvise cu sacrificiul lor prima parte, mai grea, a problemei s'ar fi putut ușor ca și a doua parte: împroprietărirea să fie înfăptuită în așa fel încât să mențină producția dinainte sau chiar să o sporească.

Pentru a se ridica popoarele au nevoie de calități sufletești. Acestea nu se desvoltă decât prin luptă. Dacă se spune mereu mulțimii că liberarea ei nu stă în muncă și economie, ci în obținerea prin vot a averii celor ce au muncit, atunci nu poate fi progres real. Legea sforțării celei mai mici va face totdeauna ca păturile sociale

(Continuare in pag. 2-a)

TRAFICANȚI DE DEVIZE

Conducerea Băncii Naționale a fost sesizată, acum câtva timp, că aprobările ce se primesc pentru executare, dela Banca Anglo-Cehoslovacă, sunt mistificate prin majorări de cifre, operate printr'un sistem foarte ingenios.

Cercetările întreprinse au dus, într'adevăr, la descoperiri fructuoase.

Doi funcționari dela Banca anglo - cehoslovacă, Solomon Hasenfratz, din str. Mântuleasa 8 și Gheorghe Drăghicescu, din str. Marcovici 3, sunt autorii acestor fraude, cari n'au fost prea mari, întrucât s'a prins la timp firul acestei afaceri.

Lucrând pentru contul importatorilor Otto Kaufmann și Schwartz din București și Weiz, din Oradea, cari au legături importante cu Cehoslovacia, spreau metodic suma aprobărilor cu o sută, adăogând înaintea copiei dela B. N. R. cifra unu.

Astfel, în loc de 15.000 de coroane cehe, se treceau 115.000, sau în loc de 85.000 s'au trecut 185.000.

Intr'un cuvânt, lucrau numai cu suta de mii de coroane cehe, realizând câștiguri frumoase.

*

Fraudatorii lucrau foarte ingenios, întrucât, spre a nu da de bănuit funcționarilor dela Banca Națională, sustrăgeau formularele dela statistică și le completau ca și pe celelalte dela clearingul cu Cehoslovacia.

Dar „gura lumii e slobodă" și aceasta le-a venit de hac.

Lăudându-se peste tot că au posibilitatea să aprobe orice sume în coroane cehe și, pe de altă parte, câțiva importatori constatând că sunt „favorizați", oarecum, Kaufmann, Schwartz și Weiz, au stăruit pe lângă organele Băncii Naționale să urmărească activitatea lui Hasenfratz, delegatul Băncii anglo-cehoslovace la B. N. R.

Cercetările dela Banca Națională au dus la completa descoperire a vinovăției traficanților de devize: Hasenfratz, Kaufmann și Weiz, cari au fost înaintați parchetului, spre a li se dresa actele necesare.

M. S. Regina Maria a sosit la Merano

Merano, 19 (Rador). — *M. S. Regina Maria a României, însoțită de A. S. R. Principesa Elisabeta, și de suita Lor, a sosit azi dimineață la Merano.*

—xox—

Otto de Habsburg nu renunță la tronul Austriei

Bruxelles, 19 (Rador). — Intr'un interview acordat ziarului flamand „De Dag" din Anvers, arhiducele Otto de Habsburg a declarat că nu va renunța niciodată la tronul Austriei.

Arhiducele a arătat că idealul său politic este un stat întemeiat pe drept, în care să nu domnească politica, dar în care sentimentul de dreptate să fie atât de desvoltat încât fiecare să se simtă pe picior de egalitate.

—xox—

Un lup flămând, omorât de elevi intr'o școală primară

Varșovia, *19 (Rador).—Un fapt extraordinar s'a produs în satul Knaje, situat în apropiere de Brzes, pe malul Bugului.*

Un lup flămând, gonit de un câine, s'a rătăcit în curtea școalei primare, unde se jucau școlarii.

Copiii au năvălit cu bețele asupra lupului, iar învățătorul l-a rănit cu un foc de pușcă.

Căutând o scăpare, lupul s'a refugiat într'o sală de clasă, unde a murit din cauza rănii.

Statele Micii Înțelegeri față de situația din Austria

Când s'a semnat, la 11 Iulie 1936, convenția dintre Austria și Germania, mulți din observatorii politicii europene au socotit-o ca un „Anschluss" moral. Independența Austriei era lăsată în mâinile Germaniei. Din momentul în care reglementarea raporturilor politice dintre Viena și Berlin era pusă pe terenul colaborării și prieteniei, enorma putere de atracție a Reichului trebuia să se exercite în mod inevitabil asupra statului german, care este Austria. Independența formală a republicii federale poate fi menținută, dar uniformizarea celor două state germane se va face într'un ritm din ce în ce mai grăbit.

Efectiv sau numai în perspectivă, Anschlussul înseamnă o prefacere adâncă a echilibrului european. O Austrie într'adevăr independentă și neutră în fapt este o garanție de pace pentru vecinii ei. O Austrie încorporată la Germania sau sub influența deplină a acesteia pune tuturor vecinilor ei probleme noui și vitale. Prietenia celor mari nu este totdeauna o garanție. De multe ori este o ipotecă apăsătoare. Fără a fi o amenințare imediată pentru integritatea teritorială a vecinilor, nu este exclus ca o metodă, care se dovedește rodnică față de Austria, să fie întrebuințată și aiurea, fie spre a obține autonomia minorităților germane, fie spre a dobândi o influență politică și economică hotărâtoare. Războiul nu este necesar, dacă diplomația poate duce la aceleași rezultate.

Oamenii de stat ai Micii Înțelegeri sunt preocupați, nu de astăzi, de problemele pe cari li le pune situația Austriei. Dintre aceste probleme, eventualitatea unei restaurări a Habsburgilor a rămas astăzi pe planul teoriei. Pentru mulți austriaci și pentru d. Schuschnigg, legitimist convins, ea reprezinta ultima tranșee de apărare contra Anschlussului. Multă vreme Mica Înțelegere a considerat-o ca o primejdie reală și s'a arătat hotărâtă la cele mai energice măsuri, dacă s'ar fi încercat înfăptuirea ei. In situația de azi, o reîntoarcere a Habsburgilor pare cu totul improbabilă, dacă nu cu desăvârșire exclusă. Germania este într'adevăr categoric opusă restaurației monarhice și nu se vede cum guvernul din Viena ar putea s'o realizeze împotriva puternicului vecin german.

In schimb, evoluția politicii germane față de Austria face din ce în ce mai actuală problema independenței austriace.

Mijloacele de apărare față de eventualitatea unei atingeri a neatârnării austriace, sunt limitate.

Independența Austriei este pusă sub garanția Societății Națiunilor. Aceasta nu are însă astăzi, după insuccesele din ultimii ani, posibilitatea de a da o soluție satisfăcătoare pentru menținerea acestei independențe.

O organizare a bazinului dunărean ar fi fost desigur formula cea mai potrivită spre a asigura Austriei stabilitatea necesară pentru menținerea echilibrului european în această regiune a continentului. Rând pe rând, planul Tardieu, proectul italian din Septembrie 1933, protocoalele romane din 1934, planul Hodza au țintit la sistematizarea economică a bazinului dunărean. Dacă unul din ele s'ar fi putut înfăptui, poate ar fi sfârșit prin a da coesiune și

(Continuare in pag. 2-a)

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

Știința in Extremul Orient

Observatorul din Zi-Ka-Wei

de prof. CHR. MUSCELEANU

La șase km. de portul cu renume mondial, Shanghai, așezat la gurile fluviului Albastru, este localitatea Zi-Ka-Wei. Această localitate a fost aleasă de călugării iezuiți, in frunte cu părintele iezuit Lejay, pentru a instala unul din marile observatoare de astronomie, meteorologie și geofizică din lume.

Primele instalațiuni cu totul primitive s'au făcut în anul 1873, patruzeci de ani după terminarea războiului anglo-chinez, numit și războiul opiului, de către câțiva călugări misionari pasionați pentru cercetările științifice.

Au trecut de atunci aproape șase decenii; Shanghai a devenit un mare oraș cosmopolit cu cinci milioane locuitori, al cincilea port din lume, iar Zi-Ka-Wei un frumos cartier modern al acestei metropole.

Călugări iezuiți au fondat aci școli de toate gradele, de la învățământul primar până la universități, iar Observatorul a devenit un centru științific de primul ordin, cu laboratoare bine înzestrate și cu instrumentele cele mai perfecționate, atât pentru studierea cerului cât și pentru cercetările meteorologice și de geofizică.

In ceiace privește datele meteorologice, Observatorul primește peste două sute de mesagii, de două ori pe zi, pentru prevederea în primul rând a taifunurilor, acele uragane înspăimântătoare care distrug tot ce întâlnesc în cale.

Observatorul meteorologic din Zi-Ka-Wei.

Iată cum părintele Lejay arată, într'o lucrare publicată cu ocazia împlinirii a cincizeci de ani de la înființarea Observatorului, marile servicii pe care le aduce în special marinei:

„Trebue să vezi una din aceste furtuni care se abat uneori asupra regiunii Shanghai. Zeci de corăbii, cargouri și mari pacheboturi sunt gata să părăsească portul.

Vântul suflă cu violență și produce vârtejuri repezi; se simte că se apropie un mare ciclon. Conducătorii cuprinși de groază vin să ne ceară sfaturi, hărțile pe care le afișem pe cheiul francez nu sunt suficiente; telefonul sună la fiecare clipă. Un preot se duce atunci la semafor și rămâne acolo tot timpul cât durează pericolul, pentru a da mereu instrucțiuni cât mai precise.

In momentul când vede că uraganul s'a apropiat, comunică comandantului portului de a da semnalul de alarmă că „nici un vas nu trebue să iasă din port".

In acest interval de aproape 60 de ani, peste o mie de uragane au fost anunțate din vreme și mii de corăbii și vapoare au fost salvate de la un dezastru sigur. Pentru aceste servicii, preoții iezuiți au primit de pe întreaga suprafață a pământului mulțumiri și manifestări de recunoștință în bani și instrumente științifice.

Dar serviciul de prevedere a timpului nu constitue de cât o secțiune a acestui mare institut de cercetări științifice. Părintele Lejay spune că de fapt aceste prevederi nu mai constitue o lucrare propriu zis științifică, fiind făcută chiar de personalul inferior de serviciu, pregătit special pentru primirea și coordonarea datelor transmise de cele două sute de stațiuni, răspândite din Siberia până în Manille și din Indochina până la Guam, cea mai mare insulă din arhipelagul Marianelor, în mijlocul Oceanului Pacific.

Secțiune de cercetări științifice este secțiunea de climatologie care pe lângă lucrările și memoriile publicate în marile reviste științifice cu privire la regiunile polare, vânturile verticale, variațiunile de temperatură, etc., intreprinde călătorii pentru rezolvarea unor anumite probleme.

Astfel un grup de preoți, sub conducerea părintelui Chevalier, a făcut cercetări climatologice în tot lungul fluviului Albastru, până aproape de isvoarele lui. Cu această ocazie

Observațiuni făcute de chinezi.

au ridicat 54 hărți și au determinat poziția a peste 50 de orașe.

O altă călătorie de studii a fost făcută în Indochina în urma cererii și cu cheltuiala guvernului acestei provincii. Alte numeroase expediții științifice s'au făcut pentru instalarea de stațiuni meteorologice, de faruri, etc.

(Continuare in pagina 2-a)